

ՎԵՀԱՓԱՌԸ

**ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ՈՂՋՈՅՆԻ ԽՕՍՔԸ ԼԱՄԲԵԹ
ՊԱԼԱՏՈՒՄ ՔԵՆՏՐԲԵՐԻԻ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
ԴՈՆԱԼԴ ՖՐԵԴԵՐԻԿ ԿՈԳԱՆԻՆ**

(1975 թ. յափսի 21-ին)

Խաչիկ 11, 57

Ձերդ Գերաշնորհությւն,

Բարին Աստուած Մեր քայլերը վերստին ուղղեց դէպի ձեր մեծ երկիրը, դէպի ձեր պատմական եկեղեցու կեդրոնը, ուր դուք այս տարեակգրին կոչուեցաք բարձրանալու Քենտրբերիի արքեպիսկոպոսության եւ համայն Անգլիոյ հոգեւոր առաջնորդության գահին վրայ:

Այս պահին յոյժ երջանիկ ենք Մենք նաեւ անձամբ բերելու ձեզի Մեր եւ Հայաստանեայց եկեղեցւոյ յարգալիիր ողջոյնը եւ շնորհատրանքները, սրտաբուխ աղօթքով, որ Տէրը Ձեզի շնորհէ երկար տարիներ խաղաղ ու լուսաւառ հովուապետութեամբ:

Սիրեցեալ եղբայր Մեր ի Քրիստոս, Ձեզի կու գանք քրիստոնէական հնագոյն կեդրոններէն մին հանդիսացող ու գրական Արարատի հայոց աշխարհէն, ուր առաջին իսկ դարուն ու Թադէոս եւ ու Բարթողիմէոս անուանեալները Քրիստոսի Աւետարանին լոյսը բերին եւ ուր Ռ դարու սկիզբը, ու Գրիգոր Լուսաւորչի օրով կազմակերպուեցաւ Հայաստանեայց եկեղեցին եւ հիմնուեցաւ Մայր Աթոռ ու Էջմիածինը:

Հայերը, աշխարհի առաջին քրիստոնէայ ժողովուրդներէն մին, այդ երանելի օրերէն սկսեալ նոր կեանքի կոչուեցան: Աւետարանի լոյսով արգասաւորուեցան անոնց հոգիները, Աւետարանի լոյսով ծաղկեցաւ անոնց մշակոյթը, Աւետարանի լոյսով լեցուեցաւ անոնց մօտ երկհազարամեայ պատմութիւնը:

Հայերը քրիստոնէութիւնը ընդունեցին ոչ իբրեւ արտաքին հանդերձանք, այլ զայն դասանեցան իբրեւ իրենց գոյութեան իմաստ եւ կեանքի

նպատակ, զայն ստեղծագործորեն ապրելով ու արժեքներով իրենց պատմության ընթացքին: Արեւելքի դռներուն առջեւ, բարբարոսության և խաւարի դէմ, հայերը յաճախ իրենց արեւան գնով իսկ պաշտպանեցին քրիստոնէութեան և քաղաքակրթութեան սահմանները, միշտ հաւատալով Պօղոս առաքելի վկայութեան, «զի ինձ կեանք Քրիստոս է, և մեռանել շահ»:

Այսպէս է որ հայերը և հայ եկեղեցին ռեզնեցին մահը և յաղթեցին իսկ մահուն:

Քրիստոսի յարութեան խորհուրդը միշտ ներշնչող և առաջնորդող ոգի հանդիսացաւ հայ եկեղեցւոյ ու ժողովուրդի համար: Եւ ամէն մահատակութիւն ի վերջոյ պատկուեցաւ վերածնունդով:

Այդպէս պատահեցաւ նաեւ հայ ժողովուրդի մեծագոյն ողբերգութենէն յետոյ, երբ 1915-ին զոհը դարձեր էր Օսմանեան Կայսրութեան ցեղասպանութեան ծրագրին:

Աստուածային արդարութեամբ, մեր ժողովուրդի գերեզմանը դատարկ մնաց և ան նոր կեանքի կոչուեցաւ, դարեր առաջ կործանուած իր ազգային պետութեան վերականգնումով, իր հայրենի վերաշինութեամբ, իր նոր մշակոյթի ծաղկումով և իր մայր եկեղեցւոյ վերակազմակերպմամբ, պատմական կեդրոն Մայր Աթոռ ս. Էջմիածնի գլխաւորութեամբ:

Վաթսուն տարիներ յետոյ, այսօր մեր եկեղեցին և մեր ամբողջ ժողովուրդը, որ ի Սովետական Հայաստան և որ ի ափիոս աշխարհի, երկիւղածութեամբ կը յիշեն իրենց մահատակները և կ'աղօթեն անոնց արդար հոգիներու խաղաղութեան և լուսաւորութեան համար և կը տպասեն որ մեր օրերու քրիստոնէայ թէ ոչ քրիստոնէայ մարդիկ իրենց աղօթքներուն մէջ յիշեն 1915-ին մահատակուած երկու միլիոն հայերը և գործեն այնպէս, որ աշխարհի վրայ երբեք ու ոչ մէկ տեղ նման ողբերգութիւններ չկրկնուին այլեւս:

Կը խորհինք թէ. մանասանդ զՔրիստոս որպէս Աստուած և Փրկիչ դաւանող եկեղեցիները, համաշխարհային Խորհրդի եղբայրութեան մէջ, իրենց նուիրական պարտականութիւնը պիտի նկատեն անձանձրոյթ աղօթելու և աշխատանք տանելու, ի խնդիր մարդկային աշխարհի մէջ արդարութեան և խաղաղութեան պահպանման և ամրապնդման, որով առանել պիտի իմաստաւորուի Էկումենիկ շարժման գոյութիւնը:

Մենք այն համոզումը ունինք, թէ Էկումենիկ շարժումը եկեղեցիներու միութեան իրականացումը հետապնդելու իր ճանապարհին, անհրաժեշտ է որ գործօն կերպով նպաստէ իր բոլոր ուժերով, ազգամիջեան յարաբերություններու մէջ արդար ու խաղաղ գոյակցութեան մթնոլորտի ստեղծման, որը վճռական պայման կը նկատենք նաեւ եկեղեցիներու միութեան գաղափարը կենսագործելու տեսակէտէն:

Մայր Աթոռ ս. Էջմիածինը լաւատեսութեամբ կը մասնակցի Էկումենիկ շարժումին և կը փափաքի հետզհետէ ստելի ջերմացնել ու սերտացնել իր եղբայրական կապը բոլոր եկեղեցիներու և անոնց հովուապետներուն հետ:

Յոյս ունինք, որ Եկեղեցիներու համաշխարհային խորհուրդի այս տարուան Նայրոյի ընդհանուր համագումարը կ'արեւոր հանգրուան մը պիտի հանդիսանայ Էկումենիկ շարժման զարգացման ճանապարհին:

«Քրիստոս կ'ազատագրէ և կը միացնէ» դատողութիւնը, որ համագումարի հիմնական նիւթն է, Մեզ կը թոյլ շատ իմաստալից, յատկապէս Էկումենիկ տեսակէտէ:

Եթէ փորձենք ողիղ և առարկայական պատասխան մը գտնել այն հարցին, թէ անցեալի մէջ Քրիստոսի եկեղեցին ինչո՞ւ համար բաժան-բա-

ժան եղաւ եւ երբեմն նոյնիսկ բաժանուած եկեղեցիները հակամարտ դիրքերու մէջ գտնուեցան մէկը միւսին հանդէպ, պիտի հաստատենք թէ պատճառներու արմատները կը գտնուին մարդկային տկարութիւններու եւ սխալներու խառնարանին մէջ: Մենք հակուած ենք խորհելու, թէ եկեղեցիները իրարմէ բաժնող աստուածաբանական դիրքաւորումներուն ետեւ թաքնուած մղիչ ուժերը եղած են մարդկային բնութեան յատուկ եասկեղորոն ձգտումները, փառասիրութեան, իշխանամոլութեան, անխանձի եւ սխալ հասկցում ազգային-քաղաքական շահերու:

Մեր օրերուն, երբ տակաւ կը զարգանայ Էկումենիկ ոգին, դէպի իրաւ միութիւն տանող ուղիղ ճանապարհը պիտի ըլլայ ձերբազատումը անցեալի այդ տկարութիւններէն:

Քրիստոսով պէտք է արմատական ազատագրումի գործ կատարուի մեր օրերուն եկեղեցիներու կեանքէն ներս: Ազատագրում հին տկարութիւններէն եւ սխալներէն, որպէսզի ճանապարհը բացուի ճշմարիտ աւետարանական եղբայրութեան եւ համաքրիստոնէական միութեան, Քրիստոսի սիրոյն մէջ: Մենք կը կամենալինք որ նաեւ այս իմաստով մեկնաբանուէր «Քրիստոս կ'ազատագրէ եւ կը միացնէ» դատողութիւնը:

Էկումենիկ ոգոյ բարի օրինակ կը հանդիսանան եղբայրական յարաբերութիւնները, որոնք հետզհետէ զարգացած են մեր երկու եկեղեցիներու միջեւ, անգլիկան եւ հայ եկեղեցիներու միջեւ, ի մասնաւորի մեր դարու առաջին իսկ տարիներէն սկսեալ, ս. Էջմիածինը եւ Երուսաղեմի հայոց պատրիարքութիւնը հանդիսանալով այդ յարաբերութեանց կեդրոնները:

Մօտ մէկ դարեայ այս փորձառութեան վէմին վրայ ամուր կանգնած, մեր եկեղեցին եւ Մայր Աթոռս, ջերմապէս կը փափաքին առաւել ամրապնդել սիրոյ եւ գործակցութեան յարաբերութիւնները մեր եկեղեցիներու միջեւ:

Մեր ներկայութիւնը այստեղ, Ձեր Տանը մէջ, կը խնդրենք որ նկատէք մէկ նոր ապացոյցը Մեր այս մտածումներուն եւ զգացումներուն: Եւ թոյլ տուէք այս պահուն յայտնել նաեւ Մեր գնորհակալութիւնը ուղղեալ Ձերոյ Գերաշնորհութեան եւ Լոնտոնի՝ գերաշնորհ եպիսկոպոսին, այն բացառիկ բարեացական վերաբերմունքի եւ հոգատարութեան համար, զոր կը ցուցաբերէք Լոնտոնի հայ համայնքի եւ մեր ներկայացուցիչ Ներսէս եպիսկոպոսի հանդէպ, որոնք խորապէս երախտապարտ են Ձեզի:

Եւ ինչքան երջանիկ պիտի ըլլանք Մենք, ինչքան երջանիկ պիտի ըլլայ Սովետական Հայաստանի մեր հաւատացեալ ժողովուրդը, եթէ Տիրոջ ողորմութեամբ եւ Ձեր հաճութեամբ, այցի գալիք ս. Էջմիածին, ուր անգամ մը եւս Մեզի առիթը պիտի ընծայուէր Մեր և մեր Աթոռի սէրն ու յարգանքը մատուցելու Ձեզի եւ ձեր մեծ եկեղեցիին:

Թող միշտ անասան մնայ ձեր պատմական մեծ եկեղեցին եւ միշտ լուսաւոր Ձերոյ Գերաշնորհութեան առաքելութեան ճանապարհը:

Եւ «Ինքն Աստուած եւ Հայր մեր եւ Տէր մեր Յիսուս Քրիստոս, ուղղեսցէ զճանապարհն մեր առ ձեզ» (Թեա. Գ 11): Ամէն:

